

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 บัญชีกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นและงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องวางแผนและปฏิบัติตามเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า งบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่น่าเสนอในงบการเงินโดยรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546 ผลการดำเนินงาน การแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

วรัญญา อรรถวิเศษ
(นางวรัญญา ศิริประเสริฐ)

ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบ

(นางพวงจันทร์ เหล่าสุทธิวงษ์)

เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน 8

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

Office of the Auditor General

วันที่ 4 มีนาคม 2548

ธนาคารแห่งประเทศไทย

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

		<u>2547</u>	<u>2546</u>
	หมายเหตุ	บาท	บาท
<u>สินทรัพย์</u>			
เงินสดและเงินฝาก			
เงินสด		44,835,767,085.06	14,937,788,039.94
เงินฝากคลังและตัวแทน	3	2,216,720.32	13,642,465,146.24
เงินฝากต่างประเทศ		140,889,192,613.82	80,947,283,144.84
		<u>185,727,176,419.20</u>	<u>109,527,536,331.02</u>
สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน	4	<u>6,504,842,057.05</u>	<u>4,430,957,735.11</u>
เงินลงทุน			
หลักทรัพย์ในประเทศ	5	114,097,917,856.53	111,968,487,888.14
หลักทรัพย์ต่างประเทศ		333,434,188,224.57	172,020,714,672.18
		<u>447,532,106,081.10</u>	<u>283,989,202,560.32</u>
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน	6	309,282,654,865.66	362,929,408,643.07
เงินให้กู้ยืม	7	54,267,541,561.90	33,673,040,312.92
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	8	4,212,789,016.32	4,089,141,670.54
สินทรัพย์อื่น	9	<u>70,137,826,420.51</u>	<u>66,930,557,729.63</u>
รวมสินทรัพย์		<u><u>1,077,664,936,421.74</u></u>	<u><u>865,569,844,982.61</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย

งบดุล

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

		<u>2547</u>	<u>2546</u>
	หมายเหตุ	บาท	บาท
<u>หนี้สินและทุน</u>			
เงินรับฝาก			
เงินรับฝากจากรัฐบาล		52,236,344,632.81	45,528,262,201.18
เงินรับฝากจากสถาบันการเงิน		55,210,672,269.84	52,167,569,099.87
เงินรับฝากอื่น	10	196,522,772,309.98	84,413,658,626.69
		<u>303,969,789,212.63</u>	<u>182,109,489,927.74</u>
สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร	11	5,135,827,414.85	4,984,064,551.94
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	6	382,747,740,308.73	401,881,497,578.34
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย		270,020,653,144.54	178,854,711,565.49
หนี้สินอื่น	12	62,835,008,298.07	62,862,994,953.42
		<u>1,024,709,018,378.82</u>	<u>830,692,758,576.93</u>
<u>รวมหนี้สิน</u>			
ทุน			
ทุนประเดิม		20,000,000.00	20,000,000.00
เงินสำรองธรรมดา	13	4,222,697,954.10	2,973,449,575.10
เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ		624,075,747.53	624,075,747.53
ส่วนต่ำกว่าทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน		(47,909,609.20)	(1,045,363,560.60)
กำไรสะสม		27,307,931,127.67	27,307,931,127.67
กำไรสุทธิสำหรับงวด		20,829,122,822.82	4,996,993,515.98
		<u>52,955,918,042.92</u>	<u>34,877,086,405.68</u>
		<u>1,077,664,936,421.74</u>	<u>865,569,844,982.61</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล)

ผู้ว่าการ

(นายเชษฐทวี เจริญพิทักษ์)

รองผู้ว่าการ ด้านบริหาร

(นางสาวจริญญา แก้วมณี)

ผู้อำนวยการ ฝ่ายการบัญชี

ธนาคารแห่งประเทศไทย
บัญชีกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

	<u>2547</u>	<u>2546</u>
หมายเหตุ	บาท	บาท
รายได้		
ดอกเบี้ยรับ	20,729,107,478.52	18,873,859,580.02
ค่าธรรมเนียม	477,847,724.41	409,585,558.05
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สุทธิ	12,037,771,517.63	0.00
รายได้อื่น	425,480,811.46	1,506,637,804.57
รวมรายได้	33,670,207,532.02	20,790,082,942.64
ค่าใช้จ่าย		
ดอกเบี้ยจ่าย	8,733,367,191.94	8,117,726,587.47
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สุทธิ	0.00	3,968,371,023.72
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	2,870,434,691.12	2,851,734,821.79
ค่าใช้จ่ายอื่น	1,237,282,826.14	855,256,993.68
รวมค่าใช้จ่าย	12,841,084,709.20	15,793,089,426.66
กำไรสุทธิ	20,829,122,822.82	4,996,993,515.98

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนกองทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

	บาท						
	ทุนประเดิม	เงินสำรอง		ส่วนเกิน(ต่ำกว่า)ทุน		กำไร (ขาดทุน)	
		ธรรมดา	เพื่อรักษาระดับ กำไรนำส่งรัฐ	จากการเปลี่ยนแปลง มูลค่าเงินลงทุน	กำไรสะสม	สุทธิสำหรับงวด	รวม
ยอดคงเหลือ ณ 1 มกราคม 2546	20,000,000.00	-	624,075,747.53	-	27,307,931,127.67	11,893,798,300.39	39,845,805,175.59
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างงวด							
จัดสรรกำไรสุทธิเป็นเงินสำรองธรรมดา	-	2,973,449,575.10	-	-	-	(2,973,449,575.10)	-
จัดสรรกำไรสุทธินำส่งรัฐ	-	-	-	-	-	(8,920,348,725.29)	(8,920,348,725.29)
ส่วนต่ำกว่าทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	(1,045,363,560.60)	-	-	(1,045,363,560.60)
กำไรสุทธิสำหรับงวด	-	-	-	-	-	4,996,993,515.98	4,996,993,515.98
ยอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2546	20,000,000.00	2,973,449,575.10	624,075,747.53	(1,045,363,560.60)	27,307,931,127.67	4,996,993,515.98	34,877,086,405.68
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างงวด							
จัดสรรกำไรสุทธิเป็นเงินสำรองธรรมดา	-	1,249,248,379.00	-	-	-	(1,249,248,379.00)	-
จัดสรรกำไรสุทธินำส่งรัฐ	-	-	-	-	-	(3,747,745,136.98)	(3,747,745,136.98)
ส่วนเกินทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	997,453,951.40	-	-	997,453,951.40
กำไรสุทธิสำหรับงวด	-	-	-	-	-	20,829,122,822.82	20,829,122,822.82
ยอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2547	20,000,000.00	4,222,697,954.10	624,075,747.53	(47,909,609.20)	27,307,931,127.67	20,829,122,822.82	52,955,918,042.92

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

	<u>2547</u>	<u>2546</u>
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไรสุทธิ	20,829,122,822.82	4,996,993,515.98
รายการปรับกระทบยอดกำไรสุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย)		
จากกิจกรรมดำเนินงาน :		
รายได้ค้างรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(2,937,194,737.05)	1,301,662,640.48
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	50,302,210.40	(835,725,851.66)
การตัดบัญชี (ส่วนลด) ส่วนเกินมูลค่าหลักทรัพย์	1,080,682,485.80	(3,494,593,431.51)
ค่าเสื่อมราคาและรายการจ่ายตัดบัญชี	268,836,781.72	215,831,701.28
กำไรจากการจำหน่ายที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(2,517,522.22)	(331,024.00)
(กำไร) ขาดทุนจากการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	9,810,833,934.09	(9,194,192,685.45)
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนเปลี่ยนแปลง		
ในสินทรัพย์/หนี้สินดำเนินงาน	29,100,065,975.56	(7,010,355,134.88)
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
เงินฝากต่างประเทศ	(72,923,704,302.53)	9,534,783,964.36
สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน	(23,806,319.39)	120,884,959.10
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน	53,377,461,348.03	(198,747,963,043.30)
เงินให้กู้ยืม	(20,594,501,248.98)	(14,842,898,067.51)
สินทรัพย์อื่น	(356,942,822.13)	93,553,841.62
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เงินรับฝาก	121,564,859,597.20	(58,568,584,611.42)
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	(18,439,546,550.16)	192,473,188,528.49
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	90,467,516,546.12	180,000,000,000.00
หนี้สินอื่น	(3,279,420,814.74)	(372,246,950.18)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	178,891,981,408.98	102,680,363,486.28

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

	<u>2547</u>	<u>2546</u>
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในประเทศ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(2,659,221,324.91)	7,097,615,567.57
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(166,295,695,262.33)	114,991,682,670.41
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เพิ่มขึ้นสุทธิ	(357,920,718.78)	(482,332,110.07)
เงินสดสุทธิได้มา (ใช้ไป) ในกิจกรรมลงทุน	<u>(169,312,837,306.02)</u>	<u>121,606,966,127.91</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
หนี้สินตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงิน		
ระหว่างประเทศลดลงสุทธิ	0.00	(210,488,352,699.72)
จัดสรรกำไรสุทธินำส่งรัฐ	(3,747,745,136.98)	(8,920,348,725.29)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	<u>(3,747,745,136.98)</u>	<u>(219,408,701,425.01)</u>
ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในเงินสด	(88,467,299.41)	1,232,962,901.12
เงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	5,742,931,666.57	6,111,591,090.30
เงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม	44,553,921,871.67	38,442,330,781.37
เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม	<u>50,296,853,538.24</u>	<u>44,553,921,871.67</u>
ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม		
เงินสดจ่ายในระหว่างปี		
ดอกเบี้ยจ่าย	7,996,555,622.00	7,650,206,762.29
งบย่อยเงินสด		
เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย		
เงินสด	44,835,767,085.06	14,937,788,039.94
เงินฝากคลังและตัวแทน	2,216,720.32	13,642,465,146.24
เงินฝากต่างประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม)	5,458,869,732.86	15,973,668,685.49
รวม	<u>50,296,853,538.24</u>	<u>44,553,921,871.67</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 และ 2546

1. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้จัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในหมวด 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 ซึ่งเป็นงบการเงินของฝ่ายการธนาคาร โดยไม่รวมกิจการของฝ่ายออกบัตรธนาคาร ทุนสำรองเงินตรา ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

2. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

2.1 การรับรู้รายได้

รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ส่วนรายได้ที่มีใช้รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

2.2 การรับรู้ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

2.3 เงินลงทุน

หลักทรัพย์ในประเทศ ซึ่ง ธปท. ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินนโยบายการเงิน แสดงด้วยราคาทุนหลังปรับส่วนลดหรือส่วนเกินมูลค่าหลักทรัพย์ส่วนที่ตัดบัญชีแล้ว

หลักทรัพย์ต่างประเทศ ซึ่ง ธปท. ถือไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม กำไรขาดทุนที่ยังไม่เกิดจากการปรับมูลค่าของหลักทรัพย์แสดงเป็นรายการแยกต่างหากในส่วนลงทุน และจะรับรู้ในบัญชีกำไรขาดทุนเมื่อได้จำหน่ายหลักทรัพย์นั้น

2.4 เงินให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมแสดงตามยอดต้นเงินกู้คงค้าง

2.5 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน แสดงด้วยราคาทุน ส่วนอาคารและอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสม อาคารและอุปกรณ์จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ เมื่อมีอายุการใช้งานเกินกว่า 1 ปี และค่าเสื่อมราคากำหนดโดยใช้วิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ ดังนี้

อาคาร	20 ปี
สิ่งปลูกสร้างชั่วคราวและการเสริมสร้างปรับปรุง	5 ปี
อุปกรณ์	3-15 ปี

สำหรับสินทรัพย์ถาวรที่ใช้ร่วมกันระหว่างฝ่ายการธนาคาร ฝ่ายออกบัตรธนาคาร ทุนสำรองเงินตรา ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงินนั้น ส่วนงานผู้จัดหาสินทรัพย์จะจัดสรรต้นทุนสินทรัพย์ให้แก่ละส่วนงาน ตามสัดส่วนการใช้งานของสินทรัพย์

2.6 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนแสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าตัดจำหน่ายสะสม และค่าตัดจำหน่ายคำนวณโดยใช้วิธีเส้นตรงตามอายุการใช้ประโยชน์ 5 ปี

2.7 รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศบันทึกเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นเดือนก่อน ผลต่างระหว่างอัตราบันทึกบัญชีกับอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงบันทึกเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปี แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงาน กำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการแปลงค่าบันทึกเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

2.8 การกันเงินไว้ชดเชยผลขาดทุนจากการรับขายฝากเงินตราต่างประเทศ

ชปท. รับขายฝากเงินตราต่างประเทศจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจโดยมีภาระต้องขายคืนในอนาคตตามอัตราที่ตกลงกันไว้ ทุกสิ้นปี ชปท. จะกันเงินไว้เพื่อผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งคำนวณโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี และพิจารณาเฉพาะสัญญาที่คำนวณแล้วเป็นผลขาดทุน

2.9 เงินทุนเลี้ยงชีพ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.9.1 เงินทุนเลี้ยงชีพ

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2539 รวมทั้งส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2543 และ 2545 ให้พนักงานที่เข้าทำงานก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2539 และมีได้เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ชปท. ได้กันเงินในแต่ละปีไว้เพื่อจ่ายให้พนักงานตามข้อบังคับดังกล่าวแล้ว

2.9.2 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2539 ให้พนักงานที่เป็นสมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน และให้ ชปท. จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กองทุนนี้ได้จดทะเบียนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 แล้ว

3. เงินฝากคลังและตัวแทน

ในปี 2547 ธปท. ได้มีการพัฒนาระบบบริหารงานธนบัตร โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2547 ธปท. ได้เปิดดำเนินการศูนย์จัดการธนบัตร จำนวน 11 แห่ง เพื่อให้บริการรับฝากถอนเงินสดแทนสำนักงานผู้แทน ธปท. และได้รับโอนคืนภารกิจของผู้แทน ธปท. จากสำนักงานคลังจังหวัดพร้อมกันทั่วประเทศ โดยธนาคารต่าง ๆ ในภูมิภาคได้โอนปิดบัญชีเงินฝากที่สำนักงานผู้แทน ธปท. และไปใช้บริการฝากถอนเงินสดที่ศูนย์จัดการธนบัตรแทน ธปท. จึงโอนลดยอดเงินฝากที่สำนักงานคลังจังหวัดโดยคงไว้เท่าที่จำเป็นเพื่อสำรองไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการรับโอนคืนภารกิจจากผู้แทน ธปท. ทำให้ ณ วันสิ้นปี 2547 เงินฝากคลังและตัวแทนมียอดคงเหลือลดลง จำนวน 13,640.2 ล้านบาท

4. สิทธิซื้อส่วนสำรองและสิทธิพิเศษถอนเงิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2547	2546
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	65,638.8	63,699.1
หัก เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1	(33,246.8)	(34,632.6)
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	(25,926.9)	(24,649.6)
สิทธิซื้อส่วนสำรอง	6,465.1	4,416.9
สิทธิพิเศษถอนเงิน	39.7	14.0
รวม	6,504.8	4,430.9

สิทธิซื้อส่วนสำรองถือเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศ คำนวณมาจากสินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศทั้งหมดที่ส่งเป็นเงินตราต่างประเทศและเงินบาทเพื่อเป็นค่าสมาชิก หักด้วยเงินบาทที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศมีอยู่กับ ธปท. ทั้งในรูปเงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1 และตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นตัวที่ไม่จ่ายดอกเบี้ยและโอนเปลี่ยนมือไม่ได้

ทั้งนี้ สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศส่วนที่เป็นเงินบาท แสดงอยู่ในสินทรัพย์อื่น (หมายเหตุข้อ 9) สำหรับเงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1 และตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศดังกล่าว รวมทั้งเงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 2 ซึ่งฝากไว้ที่ ธปท. เพื่อจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ได้แสดงไว้ภายใต้หนี้สินอื่น (หมายเหตุข้อ 12)

สิทธิพิเศษถอนเงินเป็นสินทรัพย์ที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนดขึ้น และถือเป็นเงินสำรองระหว่างประเทศได้

5. เงินลงทุน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	<u>2547</u>	<u>2546</u>
หลักทรัพย์ในประเทศ		
มูลค่าหลักทรัพย์หลังปรับส่วนลดหรือส่วนเกิน	114,097.9	111,968.5
หลักทรัพย์ต่างประเทศ		
มูลค่าหลักทรัพย์หลังปรับส่วนลดหรือส่วนเกิน	333,482.1	173,066.1
หัก ส่วนต่ำกว่าทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าเงินลงทุน	<u>(47.9)</u>	<u>(1,045.4)</u>
	<u>333,434.2</u>	<u>172,020.7</u>
รวม	<u>447,532.1</u>	<u>283,989.2</u>

6. หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน และหลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	<u>2547</u>	<u>2546</u>
หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน		
- ในประเทศ	274,394.0	337,185.0
- ต่างประเทศ	<u>34,888.7</u>	<u>25,744.4</u>
รวม	<u>309,282.7</u>	<u>362,929.4</u>
หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน		
- ในประเทศ	347,860.0	376,187.0
- ต่างประเทศ	<u>34,887.7</u>	<u>25,694.5</u>
รวม	<u>382,747.7</u>	<u>401,881.5</u>

7. เงินให้กู้ยืม ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	<u>2547</u>	<u>2546</u>
โครงการที่มีกระทรวงการคลังค้ำประกัน	19,824.9	15,091.2
โครงการที่มีตัวสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการ		
ที่สถาบันการเงินสลักหลังโอนให้ ธปท. เป็นประกัน	<u>34,442.6</u>	<u>18,581.8</u>
รวม	<u>54,267.5</u>	<u>33,673.0</u>

เงินให้กู้ยืมดังกล่าวเป็นการให้กู้ยืมแก่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ ผ่านสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ณ 31 ธันวาคม 2547 ธปท. มีการให้กู้ยืมจำนวน 8 โครงการ โดยเป็นโครงการที่มีกระทรวงการคลังค้ำประกัน 6 โครงการ และโครงการที่มีตัวสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการที่สถาบันการเงินสลักหลังโอนให้ ธปท. เป็นประกัน 2 โครงการ

8. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	ยอดคงเหลือ	การเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชี		ยอดคงเหลือ
	1 ม.ค. 2547	เพิ่มขึ้น	ลดลง	31 ธ.ค. 2547
ที่ดิน	2,630.6	-	(166.6)	2,464.0
อาคาร	1,836.8	-	(0.0)	1,836.8
สิ่งปลูกสร้างชั่วคราวและ การเสริมสร้างปรับปรุง	55.4	61.1	(0.2)	116.3
อุปกรณ์	491.9	136.3	(0.7)	627.5
สินทรัพย์ระหว่างทำ	<u>376.8</u>	<u>553.4</u>	<u>(223.0)</u>	<u>707.2</u>
รวม	5,391.5	750.8	(390.5)	5,751.8
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	<u>(1,302.4)</u>	<u>(236.8)</u>	<u>0.2</u>	<u>(1,539.0)</u>
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	<u>4,089.1</u>	<u>514.0</u>	<u>(390.3)</u>	<u>4,212.8</u>

ชปท. มีค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ประจำปี 2547 จำนวน 236.8 ล้านบาท

9. สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2547	2546
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ-เงินบาท	59,173.7	59,282.2
เงินลงทุนในองค์กรอื่น	1,820.0	1,766.3
เงินให้กู้แก่พนักงาน	2,041.9	1,899.0
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	169.0	94.8
อื่น ๆ	<u>6,933.2</u>	<u>3,888.3</u>
รวม	<u>70,137.8</u>	<u>66,930.6</u>

10. เงินรับฝากอื่น

ณ 31 ธันวาคม 2547 เงินรับฝากอื่น มีจำนวน 196,522.8 ล้านบาท โดย ณ 31 ธันวาคม 2546 เงินรับฝากอื่นได้รวมยอดคงค้างของ “บัญชีสะสมเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ชุดใช้ความเสียหายของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน” ซึ่งจัดตั้งไว้ที่ ชปท. ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545 ไว้ด้วย จำนวน 0.5 ล้านบาท ทั้งนี้ ในปี 2547 ชปท. ได้รับโอนสินทรัพย์เข้าบัญชีดังกล่าว จำนวน 22,314.9 ล้านบาท และได้จ่ายเงินออกจากบัญชีเดียวกันเพื่อชำระคืนต้นเงินกู้ตามที่ระบุไว้ในพระราชกำหนด จำนวน 22,315.4 ล้านบาท ทำให้ ณ 31 ธันวาคม 2547 ไม่มียอดคงค้างในบัญชีดังกล่าว

11. สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร

สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรเป็นสิทธิพิเศษถอนเงินที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศจัดสรรให้ตามสัดส่วนโควต้าที่ประเทศไทยมีอยู่ในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่ง ณ 31 ธันวาคม 2547 ปรท. ได้รับจัดสรรสิทธิพิเศษถอนเงินรวม 84.7 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 5,135.8 ล้านบาท

12. หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2547	2546
เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ บัญชีที่ 1 และ 2	33,247.3	34,632.7
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	25,926.9	24,649.6
อื่น ๆ	<u>3,660.8</u>	<u>3,580.7</u>
รวม	<u>62,835.0</u>	<u>62,863.0</u>

13. เงินสำรองธรรมดา

เงินสำรองธรรมดาสะสมขึ้นจากการจัดสรรกำไรสุทธิในแต่ละปี ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 2 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 รายละเอียดการเปลี่ยนแปลงเงินสำรองธรรมดาปรากฏในงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนกองทุน

14. ภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น

ณ 31 ธันวาคม 2547 ปรท. มีภาระผูกพันและหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนี้

14.1 สัญญาซื้อขายเงินเหรียญสหรัฐฯ ล่วงหน้า

เป็นสัญญาที่จะครบกำหนดในปี 2548 โดยมีภาระผูกพันสุทธิต้องซื้อเงินเหรียญสหรัฐฯ จำนวน 4,600 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หากคำนวณสัญญาล่วงหน้าดังกล่าวโดยเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยน ณ 31 ธันวาคม 2547 จะมีผลขาดทุนที่อาจจะเกิดขึ้น 3,543.2 ล้านบาท ซึ่ง ปรท. จะบันทึกรับรู้ผลขาดทุนในบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเมื่อสัญญาครบกำหนด

14.2 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า

เป็นสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่จะครบกำหนดในปี 2548 โดยมีภาระผูกพันสุทธิต้องซื้อเงินเยนญี่ปุ่น จำนวน 19,231.6 ล้านเยน ซื้อเงินยูโร จำนวน 105.7 ล้านยูโร ซื้อเงินปอนด์สเตอร์ลิง จำนวน 10.5 ล้านปอนด์ และขายเงินเหรียญสหรัฐฯ จำนวน 344.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หากคำนวณสัญญาล่วงหน้าดังกล่าวด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ 31 ธันวาคม 2547 จะมีผลกำไรที่อาจจะเกิดขึ้น 266.3 ล้านบาท ซึ่ง ปรท. จะบันทึกรับรู้ผลกำไรในบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเมื่อสัญญาครบกำหนด

14.3 คดีฟ้องร้อง

ณ 31 ธันวาคม 2547 ในการดำเนินธุรกิจตามปกติของ ธปท. ธปท. ถูกฟ้องร้องเป็นทุนทรัพย์รวมจำนวน 22,577.5 ล้านบาท ซึ่ง ธปท. ไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีค่าเสียหายที่แท้จริงเท่าใด เนื่องจากคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

15. การบริหารความเสี่ยงของ ธปท.

15.1 การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน

ความเสี่ยงทางการเงินที่สำคัญของ ธปท. เกิดจากการนำเงินสำรองระหว่างประเทศไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศ นอกจากนี้ยังเกิดจากหนี้สินต่างประเทศซึ่งปัจจุบันมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับขนาดสินทรัพย์ต่างประเทศโดยรวม

สินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเสี่ยงทางการเงิน ทั้งความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ซึ่งประกอบด้วยความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Risk) และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน (Foreign Exchange Rate Risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) และความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) ทั้งนี้ ความเสี่ยง 2 ประเภทหลังมีระดับความเสี่ยงต่ำกว่าความเสี่ยงด้านตลาดมาก เนื่องจาก ธปท. มีนโยบายลงทุนเฉพาะสินทรัพย์ที่มีอันดับเครดิตสูงและจำกัดการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ

วัตถุประสงค์หลักของการบริหารความเสี่ยงทางการเงินของการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ มีดังนี้

1. รักษามูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศเมื่อเทียบเป็นเงินสกุล SDR (เนื่องจาก SDR เป็นสกุลเงินที่มีความมั่นคงสูงและมีการกระจายความเสี่ยงที่ดีเมื่อเทียบกับเงินสกุลหลักอื่น ๆ)
2. ความเสี่ยงทางการเงินโดยรวมของเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และมีการกระจายความเสี่ยงที่ดี

แนวทางบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ของ ธปท. มีดังนี้

ก. ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าตลาดของสินทรัพย์และสกุลเงินซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (Net Worth) ของ ธปท.

เครื่องมือในการควบคุมความเสี่ยงด้านตลาดที่สำคัญที่สุดของ ธปท. คือดัชนีอ้างอิง ซึ่งหมายถึง สัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์และสกุลเงินที่เหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้น ธปท. ใช้หลักการของ Black – Litterman Asset Allocation Model ในการสร้างดัชนีอ้างอิง และมีการทบทวนดัชนีอ้างอิงที่เหมาะสมทุกปี นอกจากนี้ ได้ดำเนินการทำ Stress Test เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สภาวะตลาดต่าง ๆ

ข. ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) คือ ความเสี่ยงที่ ธปท. อาจไม่ได้รับเงิน หรือมีผลขาดทุนจากการที่ลูกค้าหรือผู้ออกตราสารไม่สามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันที่มีกับ ธปท.

เครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของ ธปท. มีดังนี้

1. การกำหนดอันดับเครดิตขั้นต่ำ (Minimum Credit Rating) ของลูกค้าและผู้ออกตราสาร เพื่อจำกัดให้ระดับ Credit Value-at-Risk อยู่ในระดับต่ำมาก
2. กำหนด Aggregate Credit Exposure Limits ของลูกค้าในรูปของ Deposit equivalent exposure โดยพิจารณาจากอันดับเครดิตและจำนวนลูกค้าที่เหมาะสม
3. กำหนด Sovereign Credit Limits โดยพิจารณาจากอันดับเครดิตของแต่ละประเทศ เป็นสำคัญ และเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้ในการสร้างดัชนีอ้างอิง

ค. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) อาจเกิดได้จากการที่ ธปท. ไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดได้ภายในเวลาที่ต้องการ โดยมีต้นทุนที่เหมาะสม

การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเน้นการกำหนดระดับสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำ (Illiquid Assets) เช่น เงินฝากธนาคาร ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากความต้องการในด้านสภาพคล่อง และการเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนในสินทรัพย์สภาพคล่องต่ำ (Liquidity Premium) และผลเสียทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นจากการที่ต้องขายสินทรัพย์นั้น

15.2 การบริหารความเสี่ยงโดยรวมขององค์กร (Enterprise – Wide Risk Management)

การบริหารความเสี่ยงโดยรวมของ ธปท. มีการดำเนินการเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ความเสี่ยงระดับองค์กร เป็นการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงตามลำดับความสำคัญ โดยคณะผู้บริหารระดับสูง และพิจารณากำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อรองรับความเสี่ยงดังกล่าว ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในจะตรวจสอบความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมของสายงานที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงระดับองค์กร เพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว หรือลดผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น

2. ความเสี่ยงระดับกลยุทธ์ เป็นการประเมินความเสี่ยงที่สายงานอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของ ธปท. ทั้งนี้ จะมีการประเมินผลเป็นรายปีโดยหัวหน้าสายงาน รวมทั้งมีแผนปฏิบัติการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว

3. ความเสี่ยงระดับกระบวนการทำงาน เป็นการประเมินความเสี่ยงที่อาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละกระบวนการทำงาน ซึ่งต้องคำนึงถึงผลกระทบทางการเงินของ ธปท. ผลกระทบต่อระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านชื่อเสียง รวมทั้งมีการประเมินความเหมาะสมของการควบคุมภายใต้กรอบ COSO การประเมินดังกล่าวนี้ดำเนินการโดยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของแต่ละสายงาน และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ในการประเมินความเสี่ยงทั้งหมดนี้ ธปท. มีนโยบายให้มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงปัจจัยภายในด้านระบบงาน บุคลากร และเทคโนโลยี และปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวกับวินาศภัย การก่อการร้าย กฎหมายและนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดให้มีแผนฉุกเฉิน สำหรับระบบงานที่สำคัญ รวมทั้งมีการทดสอบแผนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าพนักงาน ธปท. มีความพร้อมในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และแผนฉุกเฉินสามารถรองรับเหตุฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการธนาคาร ตามลำดับ

16. การจัดประเภทรายการใหม่

งบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ได้จัดประเภทรายการใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการนำเสนองบการเงินประจำปี 2547 ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิตามที่ได้รายงานไว้แล้ว

